

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **P.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou F., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná **M.**, so sídlom v B., **o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 152/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. októbra 2013 sp. zn. 16 Co 559/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa podala 27. septembra 2012 na Okresnom súde Veľký Krtíš žalobu, ktorou sa voči žalovanej domáhala náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). V žalobe medziiným uviedla, že predmetnú ujmu jej spôsobil nesprávnym úradným postupom Okresný súd Veľký Krtíš, preto jeho sudcovia nemôžu danú vec prejednať a rozhodnúť. Vzhľadom na to žiadala, aby Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol o prikázaní tejto veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.).

Táto žaloba bola zapísaná na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 C 152/2012 a bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyni JUDr. M..

Okresný súd Veľký Krtíš majúc za to, že obsahom žaloby v uvedenej časti je námietka zaujatosti sudcov tohto súdu, predložil vec na rozhodnutie nadriadenému Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd uznesením z 12. októbra 2012, sp. zn. 15 NcC 50/2012, rozhodol o námietkach zaujatosti vznesených žalobkyňou vo viacerých konaniach vedených na Okresnom súde Veľký Krtíš pod spisovými značkami 3 C 186/2012, 3 C 161/2012, 3 C 183/2012, 3 C 162/2012, 3 C 150/2012, 3 C 177/2012, 2 C 199/2012, 3 C 160/2012, 3 C 166/2012, 3 C 171/2012, 3 C 152/2012, 1 C 94/2012, 3 C 137/2012, 2 C 189/2012, 3 C 138/2012, tak, že v bode I. výroku spojil konania o námietkach zaujatosti vedených pod spisovými značkami 15 NcC 50/2012, 15 NcC 51/2012, 15 NcC 52/2012, 15 NcC 53/2012, 15 NcC 54/2012, 15 NcC 55/2012, 15 NcC 56/2012, 15 NcC 57/2012, 15 NcC 58/2012, 15 NcC 60/2012, 15 NcC 61/2012, 15 NcC 62/2012, 15 NcC 63/2012, 15 NcC 64/2012, 15 NcC 65/2012 na spoločné konanie, ktoré ďalej viedol pod spisovou značkou 15 NcC 50/2012.

V bode II. výroku uznesenia krajský súd rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Veľký Krtíš JUDr. E. je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 3 C 138/2012; v ostatných veciach vylúčená nie je.

V bode III. výroku uznesenia krajský súd rozhodol, že sudca Okresného súdu Veľký Krtíš JUDr. S. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí vedených pod sp. zn. 3 C 186/2012, 3 C 161/2012, 3 C 183/2012, 3 C 162/2012, 3 C 150/2012, 3 C 177/2012, 2 C 199/2012, 3 C 160/2012, 3 C 166/2012, 3 C 171/2012, 3 C 152/2012, 1 C 94/2012, 3 C 137/2012, 2 C 189/2012; v ostatných veciach vylúčený nie je.

V bode IV. výroku uznesenia krajský súd rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Veľký Krtíš JUDr. M., Mgr. M., JUDr. D., JUDr. M. a Mgr. E., nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí.

Okresný súd Veľký Krtíš následne uznesením z 30. októbra 2012, č.k. 3 C 152/2012-19, uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti vo výške 66 €, podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“),

ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Označené uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš napadla žalobkyňa odvolaním argumentujúc tým, že v danom prípade nepodala námietku zaujatosti, ale návrh na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Navyše, i keby predsa len išlo o námietku zaujatosti, nezaťažovala by ju povinnosť zaplatiť súdny poplatok, lebo konanie je v danom prípade vecne oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. októbra 2013, sp. zn. 16 Co 559/2013, odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom Okresného súdu Veľký Krtíš; za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti. Poukázal aj na právny záver vyjadrený v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011, sp. zn. II. ÚS 124/2011, podľa ktorého vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca a že bol súd nesprávne obsadený. Za nepodanie návrhu na začatie konania považovala nepodanie námietky zaujatosti, pretože to nebolo obsahom jej vôle. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala údajnú prekvapivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodovanie vylúčeným sudcom v konaní pred súdom prvého stupňa vyvodzovala z toho, že išlo o sudcu súdu, ktorého nezákonným postupom jej mala byť spôsobená žalovaná ujma. Navyše, ak rozhoduje vylúčený sudca, treba považovať súd za „nesprávne obsadený“. Nakoniec odvolaciemu súdu vyčítala aj nesprávnosť jeho záveru, podľa ktorého sa vecné oslobodenie konania od súdnych poplatkov nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti.

Zároveň žalobkyňa navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia dôvodiac, že jej hrozí značný zásah do základných práv, najmä práva vlastníť majetok a práva majetok pokojne užívať a to nelegálnym znížením jej majetku pri vymáhaní bezpredmetnej a neopodstatnenej justičnej pohľadávky.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania žalobkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní výslovne namietla existenciu vady uvedenej v § 237 písm. e/ O.s.p., t.j. že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ďalej existenciu vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., že jej súd svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom a napokon existenciu vady uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p., t.j. že rozhodoval vylúčený sudca a tiež, že súd bol nesprávne obsadený.

Dovolacia námietka o vade konania spočívajúcej v nedostatku návrhu na začatie konania, bola zjavne nedôvodná a nenáležitá. Vychádzajúc z odôvodnenia tejto vady je zrejmé, že dovolateľka ňou v skutočnosti namietala nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p. oboma súdmi v otázke správneho posúdenia obsahu podanej žaloby tvrdiac, že jej obsahom nebola námietka zaujatosti. Namietala teda nesprávne právne posúdenie veci v tejto otázke, ktorým by sa však dovolací súd mohol zaoberať, len ak by dovolanie bolo prípustné.

V súvislosti s vadou konania vyplývajúcou z § 237 písm. e/ O.s.p. dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že toto ustanovenie musí byť interpretované v súvislosti s ustanovením § 79 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sa konanie zásadne začína na návrh. V konaní o dvojstranných právnych vzťahoch medzi žalobcom a žalovaným (t.j. v spornom konaní) sa návrh označuje ako „žaloba“. Bez návrhu môže súd začať konanie iba v prípadoch,

v ktorých to ustanovuje zákon. Nedostatok návrhu na začatie konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Pokiaľ súd zistí tento nedostatok v priebehu konania, konanie zastaví. Ak konanie prebehlo napriek nedostatku návrhu na jeho začatie, hoci ten bol potrebný, zakladá táto skutočnosť zmätočnosť celého konania a dovolací dôvod podľa § 237 písm. e/ O.s.p. Od návrhu (žaloby) ako podmienky konania treba odlišovať vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania. Vznesenie takejto námietky nie je podmienkou konania, ale procesným právom účastníka konania. So vznesením námietky zaujatosti zákon priamo ani nepriamo nespája účinok začatia konania. Prípadné nesprávne posúdenie prejavu vôle účastníka konania v tom smere, či chcel alebo nechcel vzniesť námietku zaujatosti, sa nijako nedotýka vady vyplývajúcej z uvedeného ustanovenia, ktorého účelom je možnosť odstrániť v dovolacom konaní zmätočnosť konania, v ktorom sa rozhodlo o právach a povinnostiach účastníkov bez toho, aby konanie vôbec začalo.

Pokiaľ žalobkyňa namietala tzv. prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na predchádzajúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napríklad sp. zn. 7 Cdo 102/2011, 2 Cdo 226/2011, 5 Cdo 46/2011). Odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré bolo spôsobené tzv. prekvapivými, resp. nečakanými rozhodnutiami, podľa judikatúry najvyššieho súdu nastane vtedy, ak odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, pričom účastníkovi bolo odňaté právo namietat správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. V týchto prípadoch spravidla odvolací súd vyvodil svoj (iný) právny záver zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa výslovne právne neposudzoval, resp. nevyhodnotil a účastník v odvolacom konaní nemal dôvod namietat a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. V prejednáwanej veci o takýto prípad odlišného právneho názoru odvolacieho súdu od prvostupňového súdu jednoznačne nejde a preto je námietka žalobkyne v tomto smere nedôvodná.

Dovolací súd dospel tiež k záveru, že nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo toto rozhodnutie vyhovuje požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 a ustanovením § 211 ods. 3 O.s.p.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré žalobkyňou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval

na prejednávaniu veci a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu, pričom tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalobkyne uvedenými v odvolaní. S poukazom na relevantnú judikatúru sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že z hľadiska obsahového v podanej žalobe išlo aj o námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom Okresného súdu Veľký Krtíš, za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalobkyne, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo má povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie námietky zaujatosti. Okolnosť, že táto odpoveď žalobkyňu neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalobkyne.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Dôvodnou nebola ani námietka dovolateľky, že v konaní pred súdom prvého stupňa rozhodoval (a teda, že uznesenie o poplatkovej povinnosti vydal) vylúčený sudca. I keď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v iných veciach vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010, sp. zn. 3 Nc 14/2010). Nadväzujúc na tento názor dovolací súd pre účely preskúmanej veci konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť žalovanej za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné odmietol, bez toho, aby sa mohol zaoberať správnosťou právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. októbra 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová